

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ షట్చత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షట్చత్వారింశః సర్గః ॥

సీతాం రథ ఉపవేశ్య వనే పరిత్యక్తుం లక్ష్మణస్య గమనం గంగాతటే
సముపస్థానం చ

తతో రజన్యాం వ్యుష్టాయాం లక్ష్మణో దీనచేతనః |
సుమంత్రమబ్రవీద్ వాక్యం ముఖేన పరిశుష్యతా || 7.46.1 ||

సారథే తురగాశ్శీఘ్రాన్ యోజయస్వ రథోత్తమే |
స్వాస్తీర్ణం రాజవచనాత్ సీతాయాశ్చాసనం శుభం || 7.46.2 ||

సీతా హి రాజవచనాదాశ్రమం పుణ్యకర్మణాం |
మయా నేయా మహర్షీణాం శీఘ్రమానీయతాం రథః || 7.46.3 ||

సుమంత్రస్తు తథేత్యుక్త్వా యుక్తం పరమవాజిభిః |
రథం సురుచిరప్రఖ్యం స్వాస్తీర్ణం సుఖశయ్యయా || 7.46.4 ||

ఆనీయోవాచ సౌమిత్రిం మిత్రాణాం మానవర్ధనం |
రథోఽయం సమనుప్రాప్తో యత్కార్యం క్రియతాం ప్రభో || 7.46.5 ||

ఏవముక్తః సుమంత్రేణ రాజవేశ్మని లక్ష్మణః |
ప్రవిశ్య సీతామాసాద్య వ్యాజహార నరర్షభః || 7.46.6 ||

త్వయా కిలైష నృపతిర్వరం వై యాచితః ప్రభుః |
నృపేణ చ ప్రతిజ్ఞాతమాజ్ఞప్తశ్చాశ్రమం ప్రతి || 7.46.7 ||

గంగాతీరే మయా దేవి ఋషీణామాశ్రమాశ్శుభాన్ |
శీఘ్రం గత్వా తు వైదేహి శాసనాత్ పార్థివస్య నః || 7.46.8 ||

అరణ్యే మునిభిర్జుష్టే అవనేయా భవిష్యసి |
ఏవముక్తా తు వైదేహి లక్ష్మణేన మహాత్మనా || 7.46.9 ||

ప్రహర్షమతులం లేభే గమనం చాప్యరోచయత్ |
వాసాంసి చ మహార్హాణి రత్నాని వివిధాని చ || 7.46.10 ||

గృహీత్వా తాని వైదేహి గమనాయోపచక్రమే |
ఇమాని మునిపత్నీనాం దాస్యామ్యాభరణాన్యహం || 7.46.11 ||

వస్త్రాణి చ మహార్హాణి ధనాని వివిధాని చ |
సౌమిత్రిస్తు తథేత్యుక్త్వా రథమారోప్య మైథిలీం || 7.46.12 ||

ప్రయయౌ శీఘ్రతురగం రామస్యాజ్ఞామనుస్మరన్ |
అబ్రవీచ్ఛ తదా సీతా లక్ష్మణం లక్ష్మీవర్ధనం || 7.46.13 ||

అశుభాని బహూన్యేవ పశ్యామి రఘునందన |
నయనం మే స్ఫురత్యద్య గాత్రోత్కంపశ్చ జాయతే || 7.46.14 ||

హృదయం చైవ సౌమిత్రే అస్వస్థమివ లక్షయే |
ఔత్సుక్యం పరమం చాపి అధృతిశ్చ పరా మమ || 7.46.15 ||

శూన్యామేవ చ పశ్యామి పృథివీం పృథులోచన |
అపి స్వస్తి భవేత్ తస్య భ్రాతుస్తే భ్రాతృవత్సల || 7.46.16 ||

శ్వశ్రూణాం చైవ మే వీర సర్వాసామవిశేషతః |
పురే జనపదే చైవ కుశలం ప్రాణినామపి || 7.46.17 ||

ఇత్యంజలికృతా సీతా దేవతా అభ్యయాచత |
లక్ష్మణోఽర్థం తతః శ్రుత్వా శిరసా వంద్య మైథిలీం || 7.46.18 ||

శివమిత్యబ్రవీధృష్టో హృదయేన విశుష్యతా |
తతో వాసముపాగమ్య గోమతీతీర ఆశ్రమే || 7.46.19 ||

ప్రభాతే పునరుత్థాయ సౌమిత్రిః సూతమబ్రవీత్ |
యోజయస్వ రథం శీఘ్రమద్య భాగీరథీజలం || 7.46.20 ||

శిరసా ధారయిష్యామి త్రియంబక ఇవౌజసా |
సోఽశ్వాన్ విచారయిత్వా తు రథే యుక్తాన్ మనోజవాన్ || 7.46.21 ||

ఆరోహస్వేతి వైదేహీం సూతః ప్రాంజలిరబ్రవీత్ |
సా తు సూతస్య వచనాదారురోహ రథోత్తమం || 7.46.22 ||

సీతా సౌమిత్రిణా సార్థం సుమంత్రేణ చ ధీమతా |
ఆససాద విశాలాక్షీ గంగాం పాపవినాశినీం || 7.46.23 ||

అధార్థదివసే గత్వా భాగీరథ్యా జలాశయం |
నిరీక్ష్వ లక్ష్మణో దీనః ప్రరురోద మహాస్వనః || 7.46.24 ||

సీతా తు పరమాయత్తా దృష్ట్వా లక్ష్మణమాతురం |
ఉవాచ వాక్యం ధర్మజ్ఞా కిమిదం రుద్యతే త్వయా || 7.46.25 ||

జాహ్నువీతీరమాసాద్య చిరాభిలషితం మమ |
హర్షకాలే కిమర్థం మాం విషాదయసి లక్ష్మణ || 7.46.26 ||

నిత్యం త్వం రామపార్శ్వేషు వర్తసే పురుషర్షభ |
కచ్చిద్ వినాకృతస్తేన ద్విరాత్రం శోకమాగతః || 7.46.27 ||

మమాపి దయితో రామో జీవితాదపి లక్ష్మణ |
న చాహమేవం శోచామి మైవం త్వం బాలిశో భవ || 7.46.28 ||

తారయస్వ చ మాం గంగాం దర్శయస్వ చ తాపసాన్ |
తతో మునిభ్యో వాసాంసి దాస్యామ్యాభరణాని చ || 7.46.29 ||

తతః కృత్వా మహర్షీణాం యథార్థమభివాదనం |
తత్ర చైకాం నిశాముష్య యాస్యామస్తాం పురీ పునః || 7.46.30 ||

మమాపి పద్మపత్రాక్షం సింహోరస్కం కృశోదరం |
త్వరతే హి మనో ద్రష్టుం రామం రమయతాం వరం || 7.46.31 ||

తస్యాస్తద్ వచనం శ్రుత్వా ప్రమృజ్య నయనే శుభే |
నావికానాహ్వయామాస లక్ష్మణః పరవీరహా |
ఇయం చ సజ్జా నౌశ్చేతి దాశాః ప్రాంజలయోఽబ్రువన్ || 7.46.32 ||

తితీర్షుర్లక్ష్మణో గంగాం శుభాం నావముపారుహత్ |
గంగాం సంతారయామాస లక్ష్మణస్తాం సమాహితః || 7.46.33 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
ఉత్తరకాండే షట్పత్వారింశః సర్గః ||